

Isten szolgája Esterházy János zarándoknapja

(2023.9.16. Alsóbodok)

Mons. Zdenek Wasserbauer, prágai segédpüspök homíliája

Isten Szolgája Esterházy János nevével akkor találkoztam először, amikor néhány évvel ezelőtt meghívtak a Prágai Magyar (KMotol-krematóriumatolikus) Plébániára, ahol a szentmise után találkozót szerveztek és előadást is tartottak róla. Akkor egy rövid életrajzot vittem magammal haza, ami nagyon megtetszett. Aztán részt vettem a kommunista totalitarizmus mártírjainak megemlékezésén a Motol-krematóriumban, ahol az ő neve is elhangzott... mert ott temették el egy tömegsírban! Motol-krematórium

És most, hogy közeledett a zarándoklaton való részvételem, elolvastam egy róla szóló könyvet, és olvasás közben kezdett felszínre kerülni néhány további rokonszenves kapcsolat, melyek által Isten szolgája Esterházy János egyre közelebb került hozzám. Hadd említsek legalább két dolgot annak a mottónak a szellemében, amelyet a mai zarándoknapra választottatok: „A hitvalló egyház mártírjai összekötnek bennünket!”

Ma szeptember 16-a van, Esterházy János halálra ítélésének napja. Nálunk, Csehországban ma van Szent Ludmilla vértanú, Szent Vencel nagyanyjának ünnepe. Ha nem ma lennék itt, ünnepélyes szentmisét mutatnék be a prágai várban, ahol eltemették, s ahová sokan jönnek sírjához a különböző nemzetek képviselői. Férjét, Bořivoj-t és őt magát Szent Metód, Nagy-Morvaország püspöke, Európa védőszentje keresztelte meg, akit testvérével együtt nagyon tisztelnek itt Szlovákiában is.

Esterházy János mély lelki kapcsolatot ápolt Szent Istvánnal, akihez imádkozott, akit csodált, és akinek gondolatait és törvényeit gyakran idézte. Ezt a királyt pedig a prágai püspök, egy másik vértanú, Szent Adalbert bérmálta meg, ami azt jelenti, hogy a Szentlélek ajándékainak teljességét adta át neki, amit ő engedett magában kibontakozni saját maga és hazája javára. (Szent István kardját egyébként a Szent Vítus-székesegyház kincstárában őrzik.)

Meggyőződésem, hogy abban az időben, amikor Isten szolgája parlamenti képviselőként Prágában tartózkodott, ő is imádkozott Szent Ludmila vagy Szent Adalbert sírjánál a prágai várban. János számára fontosak voltak a szentek, amit például az is bizonyít, hogy amikor sikerült elküldenie első levél üzenetét Szibériából, abban többek közt ez állt: „Nem vesztettem el a hitemet. Az Úristen és minden szentjeink itt vannak és segítenek”.

A szentleckében a Filippiekhez írt levél leghíresebb krisztológiai himnusát olvastuk: „Krisztus Jézus mint Isten, az Istennel való egyenlőséget nem tartotta olyan dolognak, amelyhez feltétlenül ragaszkodnia kell, hanem szolgálai alakot öltött.” Jézus isteni származása ellenére szolgává lett; az eredeti görög szerint *doulosá*, vagyis rabszolgává; igen, Jézust a csütörtök esti letartóztatása után, majd egészen a keresztre feszítéséig úgy tűnik megfosztották minden jogától és minden emberi méltóságától...

De valami hasonló történt Esterházy Jánossal is, amikor 1945-ben a szovjet titkosrendőrség Moszkvába hurcolta, ahol kegyetlenül megkínózták... Aztán kényszermunkára küldték az embertelen szibériai körülmények közé. Közben halálra- majd életfogytiglani börtönbüntetésre ítélték a csehországi börtönökben.

Amikor 1946-ban Szibériába vitték, útközben rabtársai mindenét elrabolták, így szinte mezítelenül érkezett a táborba. Valami hasonló történt vele akkor is, amikor börtönében – nem sokkal a halála előtt – úgyszintén mindenétől megfosztották, épp úgy, mint Krisztust a halála előtt! Erről elmélkedhetünk a X. keresztúti stáción.

Leopoldovi és mírovi fogolytársai mondták róla: „Esterházyt mindenki tisztelte, mert nem emelte magát senki fölé. Mindenkit egyenlőnek tekintett, nemzetiségtől vagy más hovatarozástól függetlenül.”

A szenvedésben Krisztussal való egyesülése adta neki azt az erőt, hogy még a teljesen embertelen körülmények között is életben tudjon maradni. Egy levelében még ő maga is ezt írta: „Azért kezdtem imádkozni, hogy a jó Isten tegyen képessé arra, hogy szenvedések és megpróbáltatások árán is méltóvá váljak arra, hogy őt követhessem”. Isten meghallgatta imáját, és János az ő ragyogó tanúja és szolgája lett.

Tudom, hogy mindannyiunk számára nagyon nehéz elviselni a kellemetlen dolgokat, a fájdalmat, a (testi és lelki) szenvedést, nehéz a keresztet hordozni, de legalább próbáljuk meg elhinni, hogy ez az a királyi út, amelyet Krisztus mutatott nekünk, amelyre ő is meghív minket, és amelyen nem hagy el bennünket.

Testvérek,

ha valami nehéz dolog történik velünk az életünkben, ha a dolgok nem mennek jól, hogyan reagálunk? Azonnal elkezdünk panaszkodni vagy zsörtölődni, mint az izraeliták, amikor az ígélet földje felé mentek, ahogy a mai olvasmányban hallottuk? Sokan vannak, akik sosem elégedettek és állandóan panaszkodnak, pedig mi itt szabad, gazdag országokban élünk!

Az izraelitáknak elégük volt az életútjukból, sokan a hitüket is elvesztették. És eljött a büntetés. De Isten megmutatja Mózesnek a megváltás útját, és azt mondja neki: „Csináltass egy rézkígyót, és tűzd ki jelül egy fára. Akit kígyómarás ért és rátekint, az életben marad.”

A mi rézkígyónk a megfeszített Krisztus, ahogyan az evangéliumban hallottuk. Rá kell szegeznünk tekintetünket, amikor reménytelenek vagyunk, szenvedünk és küzdelemmel hordozzuk keresztjeinket. De akkor is, amikor jól vagyunk! Egész életünket reménnyel kell Krisztusra vonatkoztatnunk. És akkor nincs mitől félnünk, és hiszem, hogy Isten olyan belső erőt ad nekünk, mint Esterházy Jánosnak, aki csodálatos példaképe a türelemnek, az állhatatosságnak és a kitartásnak.

Ámen!